

NOORD-HOLLAND, ZUID-HOLLAND,
UTRECHT

H. Brok m.m.v. H. Scholtmeier

Over de spelling

De gehanteerde spelling sluit zoveel mogelijk aan bij die van het Nederlands. Dat wil zeggen dat *mandje* niet gespeld wordt als *mandju*, maar als *mandje*, omdat beide hetzelfde worden uitgesproken. Op dezelfde wijze: niet *ut* ("het"), maar 't. Het grote voordeel van zo'n omspelling is dat de tekst begrijpelijk blijft. Toch schiet deze spelling nog te kort, vandaar:

â	de gerekte <i>a</i> van <i>bak</i> (dus niet hetzelfde als <i>aa</i> !)
æ	de <i>e</i> in <i>werken</i> , maar dan meer open (bijna als in Engels <i>back</i>)
ao	de <i>o</i> in <i>roze</i> of de tweede <i>o</i> in <i>controle</i> (gerekte <i>o</i> van <i>kop</i> , òð)
è	de <i>e</i> in <i>bek</i>
ê	geeft rekking aan (als in <i>bek</i> , maar dan langer)
êu (zêuke)	geeft rekking aan (als in <i>deur</i>)
ù	de <i>eu</i> van <i>freule</i> (eerste deel van de tweeklank <i>ui</i> , als in <i>lui</i>)
sj	de <i>sj</i> -klank in <i>jasje</i> (één klank dus).

Hoewel minder dan elders in het land, zijn ook in het hier bestreken gebied diverse dialectwoordenboeken gepubliceerd. Zie daarvoor de literatuuropgave achterin deze bundel. Zo goed als al deze woordenboeken zijn minstens voorzien van een beknopte spellingsuitleg. Voorbeelden van spellingsbeschrijvingen zijn:

- G.J. Boekenooogen, *De Zaanse Volkstaal. Bijdrage tot de kennis van de woordenschat in Noord-Holland. Deel I*. Herdruk 1971, blz. 30-74: 'Overzicht van het vocalisme. Het consonantisme'.
- J. van Ginneken/A. Weijnen, *Drie Waterlandse dialecten. Deel I: grammatica, phonologie, klankleer*. Alphen aan de Rijn 1954, blz. XXIX-XXXIII: 'Aanwijzingen betreffende spelling en typografie'.
- J. Daan, *Wieringer land en leven in taal*. Herdruk Wieringen 1981, blz. XV-XVI: 'De spelling'.

- J. Pannekeet, *Het Westfries. Inventarisatie van dialectkenmerken*. Wormerveer 1995, blz. 35-53: 'Schrijfwijze(n) van het Westfries'.
- A.P.M. Lafeber, *Het dialect van Gouda*. Gouda 1967, blz. 11-12: 'Schrijfwijze der klanken'.
- B. Martens van Vliet/H. Scholtmeier, *De vollekstaol van de stad Uterech. Woordenlijst met gezegdes, uitdrukkingen en zinsneden opgeschreven in de Stad-Utrechtse uitspraak*. Utrecht [1995], blz. 28-31: 'De spelling'.

* *Noord-Holland*

- RND zin 82: Haar dochtertje is met een mandje naar 't bos gegaan. Ze is bramen gaan plukken.

Opmeer	dərmaɪtjə ismetəmantjə ne.əʃbusχa'n zistəbra'məpləkən D'r maidje is met'e mandje nee 't bos gaan. Z'iste brame plukke.
Krommenie	dər mois.i ismet ən kərəfi na.ʃbɔs əga'n um bra'mə tə pləkə D'r maisie is met 'n korrefie na 't bos egaan om brame te plukke.
Haarlem	ha'r dɔχtərtjə is metəmantjə naʃbus χəχa'n sis bra'mə ga'n s.ʊəkə Haar dochtertje is met'e mandje na 't bos gegaan. S'is brame gaan soeke.

* *Zuid-Holland*

- RND zin 82: Haar dochtertje is met een mandje naar het bos gegaan om bramen te plukken.

Katwijk aan Zee	də ki.nt fan hɔr is midən mə'ntj.i nə.dbus tu'əg.æ'n um brēm tə zɔukə De kiend fan heur is mi d'n mâtji nae'd bos toe egaen om brēm te zouke.
Rotterdam	dər dɔχtərtjə is medəmantjə na:rəʃbus χəga.n um bra'mə tə pləkə D'r dochtertje is mè d'n mandje naar 't bos gegaan om brame te plukke.

Bergambacht dər dɔχtərti is mēdəmāntji of mē dən bīnəgi nɑ ət bɔs ʊm
bræ mə tə plɔkə
D'r dochtertje is mē de mandjie / mē d'n binnegie nɑ 't
bos om braeme te plukke.

* *Utrecht*

- RND zin 82: Haar dochtertje is met een mandje naar het bos gegaan om bramen te plukken.

Spakenburg dərderitjən is mēdənmanjki nɔrt bɔs əgɔ'n ɔm bræmɛls tə
plɔkɔ
D'r deeritjen is mē d'n mangkie naor't bos egaon om
brūmmels te plūkk'n.

Maarsbergen hɔr dɛrɲɛ ismɪdən mǎntjə nɔrt bɔs χəgɔ'n ʊmbrāmɛls
təplɔkə of tə zɔkə
Heur deernsje is mi d'n mândje nor't bos gegaon om
brummels te plukke / te zêuke.

Kokkengen dər dɔχtər is nɑ ət bɔs χəgɑ n ʊm brɑ mə tə zʊkə || ən
mǎnt ||
D'r dochter is nɑ 't bos gegaon om brame te zoeken || 'n
mand.

* *Noord-Holland*

- RND zin 83: Daar is een sport van die ladder.

Opmeer dərɪsənsport fāndiladər
D'r is 'n sport fan die ladder.

Krommenie dər ɪzən tre van di ladər of
D'r iz 'n tree van die ladder of.

Haarlem ɛr is ɔntrei fāndiladər
Er is 'n treej fan die ladder.

* *Zuid-Holland*

- RND zin 83: Daar is een sport van die ladder.

Katwijk aan Zee dər ɪz ən spɔrt fan də ladər
D'r iz 'n sport fan de ladder.

Rotterdam dərɪzəntreː vən di lɑdər
 D'r iz 'n tree vən die ladder.
 Bergambacht dər ɪs ən trej æiti leːr
 D'r is 'n treej uit'ie leer.

* *Utrecht*

- RND zin 83: Daar is een sport van die ladder.

Spakenburg dərɪzən sport yteːleːər
 D'r iz 'n sport uut'ee leer.
 Maarsbergen dər ɪz ənsport y'ti leːr
 Daor iz 'n sport uut'ie leer.
 Kokkengen dərɪsən trej æ'taleːr
 D'r is 'n treej üt'e leer.

* *Noord-Holland*

- RND zin 29: De schoolkinderen zijn met de meester naar zee geweest.

Opmeer də skoːlkɪndərə bɪnə mətəmeəstər neizeɪ vɛst
 De skoolkindere binne met'e meester nei zeej weest.
 Krommenie də skoəlmeɪstər ɪz mɛtə skoəlɪndərə æytəvɛst nazeɪ
 De skoolmeester iz met'e skoolkindere uit eweest na zeej.
 Haarlem də sɔːlkɪndərə zɛɪn mətə meːstər nɑːr zɛɪ gəvɛːst
 De schoolkindere zijn met'e meester naar zeej geweest.

* *Zuid-Holland*

- RND zin 29: De schoolkinderen zijn met den meester naar (de) zee geweest.

Katwijk aan Zee də skoːlkɪndərə bænə mɪtə meːstər meː nɑː zɛː əvɛːst
 De skoolkindere baenne mit'e meester mee nae zê eweest.
 Rotterdam dəsɔːlkɪndərə zɛɪn mətə meːstər nɑːr zɛɪ gəvɛːst
 De schoolkindere zijn met'e meester naar zeej geweest.

Bergambacht də sʰɔ.ljʊŋəs di hebə metə meˈstər na, ze.ɪ gəve.st
De scholjonges die hebbe met'e meester na zeej ge-
weest.

* *Utrecht*

- RND zin 29: De schoolkinderen zijn met den meester naar (de) zee geweest.

Spakenburg də ʃo.ˈlkindərə bin of binə metə mestər nɔr də ze:j əvest
De sjoolkindere bin/binne met'e meester naor de zeej
eweest.

Maarsbergen də sʰô.əlkindərə of fô.əlkindərə bin metə meˈstər nar
dəze:jgəwist
De schoolkindere/sjoolkindere bin met'e meester nar de
zeej gewist.

Kokkengen də sʰɔ.ljʊŋəs di hebə metə meˈstər na, ze.ɪ gəve.ˈəst
De scholjonges die hebbe met'e meester na zeej ge-
weest.